

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI „PROGRAMU WSPÓŁPRACY GMINY SUSZ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI,
O KTÓRYCH MOWA W ART. 3 UST. 3 USTAWY Z DNIA
24 KWIECZNIA 2003 r. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU
PUBLICZNEGO I O WOŁONTARIACIE W 2022 ROKU”

Susz, maj 2023 r.

I. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 571) nakłada na organy administracji publicznej obowiązek realizacji zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 cytowanej ustawy. Kluczowe znaczenie ma w tej kwestii art. 5a ust. 1, nakładający na organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego obowiązek uchwalania rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Każdego roku Rada Miejska w Suszu uchwała „Program współpracy Gminy Susz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, który określa obszary, zasady oraz formy współpracy Gminy Susz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program współpracy zawiera wykaz priorytetowych zadań, które stanowią podstawę dla władz Gminy w zakresie dysponowania środkami publicznymi, przeznaczonymi na wsparcie realizacji zadań publicznych, pozostających we właściwości samorządu gminnego, a realizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Program współpracy Gminy Susz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok, zwany dalej Programem został przyjęty uchwałą Nr XXIX/336/2022 z dnia 16 marca 2022 r. Rady Miejskiej w Suszu. Powstał on w oparciu o przepisy określone w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Procedurę uchwalania Programu poprzedziły konsultacje projektu dokumentu, realizowane na podstawie Zarządzenia Nr 149/2021 Burmistrza Susza z dnia 12 listopada 2021 r., które miały miejsce w dniach od 15 listopada 2021 r. do 29 listopada 2021 r. W wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wniosek oraz nie wniesiono żadnych uwag do projektu Programu.

II. REALIZACJA CELÓW WSPÓŁPRACY

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku odbywała się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.
2. Głównym celem Programu była poprawa jakości życia i pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy Susz poprzez tworzenie warunków do rozwoju aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnej.

Cel główny realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

- 1) tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji pozarządowych, powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich oraz rozwoju wolontariatu;
  - 2) wzmocnienie współpracy partnerów lokalnej polityki społecznej: organizacji, administracji i jej jednostek oraz biznesu;
  - 3) wzmocnienie kooperacji samorządu Gminy Susz z sektorem społecznym;
  - 4) zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań własnych oraz w kreowaniu polityki społecznej gminy;
  - 5) aktywizacja społeczności lokalnej;
  - 6) wzmocnienie wsparcia dla inicjatyw: zarówno mieszkańców jak i organizacji pozarządowych, podejmowanych w celu eliminowania lub ograniczenia negatywnych zjawisk dotyczących społeczność lokalną;
  - 7) budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez umacnianie w świadomości poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, swoje otoczenie oraz tradycję;
  - 8) promocję gminy Susz.
3. Na podstawie ww. celów sformułowane zostały następujące obszary priorytetowe:
    - 1) Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
    - 2) Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32a;
    - 3) Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
    - 4) Ratownictwo i ochrona ludności;
    - 5) Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;

Współpraca Gminy z organizacjami w zakresie realizacji zadań publicznych nadawała znaczenie inicjatywom obywatelskim z udziałem sektora pozarządowego oraz stworzyła warunki dla rozwoju społecznego i dialogu obywatelskiego.

Realizacja zadań, w zakresie opisywanych wyżej priorytetów odbywała się w dwóch formach:

- współpracy o charakterze finansowym,
- współpracy o charakterze pozafinansowym.

III. WSPÓŁPRACA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

1. WSPÓŁPRACA FINANSOWA

Współpraca finansowa Gminy Susz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku realizowana była w formie wspierania realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert w następujących w obszarach:

1) „Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej”:

- zadanie pn. „Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych w zakresie piłki nożnej i siatkowej”,
- zadanie pn. „Prowadzenie młodzieżowej sekcji triathlonu”,
- zadanie pn. „Prowadzenie sekcji triathlonowej oraz udział w zawodach triathlonowych”,
- zadanie pn. „Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie Kicboxingu”,

2) „Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie objętym ustawą”:

- zadanie pn. „Działaj Lokalnie” - wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań o charakterze dobra wspólnego”,

3) „Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży”:

- zadanie pn. „Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży”,

4) „Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym”:

- zadanie pn. „Organizacja czasu wolnego emerytów i rencistów gminy Susz”,

5) „Ratownictwo i ochrona ludności”:

- zadanie pn. „Organizowanie szkoleń, zawodów, imprez ratowniczych na rzecz społeczności Gminy Susz”.

Łącznie w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Gminy Susz w roku 2022 złożono 14 ofert przez 11 organizacji. Jedna z ofert została negatywnie zaopiniowana na etapie oceny merytorycznej.

Alokacja środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań publicznych w 2022 roku kształtowała się następująco w ramach poszczególnych obszarów:

1. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”:

- zadanie pn. **„Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych w zakresie piłki nożnej i siatkowej”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **180.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **175.000,00 zł**

- zadanie pn. **„Prowadzenie młodzieżowej sekcji triathlonu”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **12.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **12.000,00 zł**

- zadanie pn. **„Prowadzenie sekcji triathlonowej oraz udział w zawodach triathlonowych”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **3.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **3.000,00 zł**

- zadanie pn. **„Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie Kicboxingu”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **6.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **8.000,00 zł**

2. „Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy w zakresie objętym ustawą”:

- zadanie pn. **„Działaj Lokalnie” - wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań o charakterze dobra wspólnego”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **4.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **4.000,00 zł**

3. „Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży”:

- zadanie pn. **„Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **7.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **3.000,00 zł**

4. „Ratownictwo i ochrona ludności”:

- zadanie pn. **„Organizowanie szkoleń, zawodów, imprez ratowniczych na rzecz społeczności Gminy Susz”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **19.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **19.000,00 zł**

5. „Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym”

– zadanie pn. **„Organizacja czasu wolnego emerytów i rencistów gminy Susz”**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022: **5.000,00 zł**

Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania w roku 2021: **5.000,00 zł**

Ze środków Gminy Susz zapisanych w programie na rok **2022** zaplanowanych w budżecie – początkowo w kwocie **236 000,00 zł**, po rozstrzygnięciu konkursu, podpisaniu umów z organizacjami, przekazano organizacjom kwotę **234 130,00 zł**, a ostatecznie organizacje wykorzystały kwotę **233 674,60 zł** na realizację zadań publicznych, zleconych organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy.

Różnice wynikające z planu budżetu, a kwotą przekazaną organizacjom wynikają z ilości beneficjentów konkursu. Poniżej przedstawiono szczegóły tej różnicy.

W obszarze „Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży” zaplanowano w budżecie Gminy Susz kwotę w wysokości 7 000,00 zł. Jedna z ofert na etapie oceny merytorycznej otrzymała liczbę punktów poniżej wymaganej, co wykluczyło ją z możliwości otrzymania dotacji. Dotację otrzymała więc w tym obszarze tylko jedna organizacja, która wniosowała o dotację w wysokości 5 130,00 zł.

Pozostała różnica, powstała w stosunku do wykorzystanej kwoty związana jest z niewykorzystaną w pełnej wysokości dotacją (zwrot 455,40 zł – UKS „Towarzystwo Rozwoju Sportu” Susz, zadanie pn. „Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych w zakresie piłki nożnej i siatkowej).

Informacja o umowach zawartych w ramach poszczególnych zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w 2022 roku:

1. Obszar „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”, w tym zadania:

1.1. „Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych w zakresie piłki nożnej i siatkowej”

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Uczniowski Klub Sportowy „ORZEŁ” Ulnowo	34.000,00 zł	34.000,00 zł	48.309,63 zł
2.	Klub Sportowy „Unia” Susz	143.500,00 zł	143.500,00 zł	302.725,94
3.	Uczniowski Klub Sportowy „Towarzystwo Rozwoju Sportu” Susz	2.500,00 zł	2.044,60 zł	4.629,60 zł
Ogółem:		180.000,00 zł	179.544,60 zł	355.665,17 zł

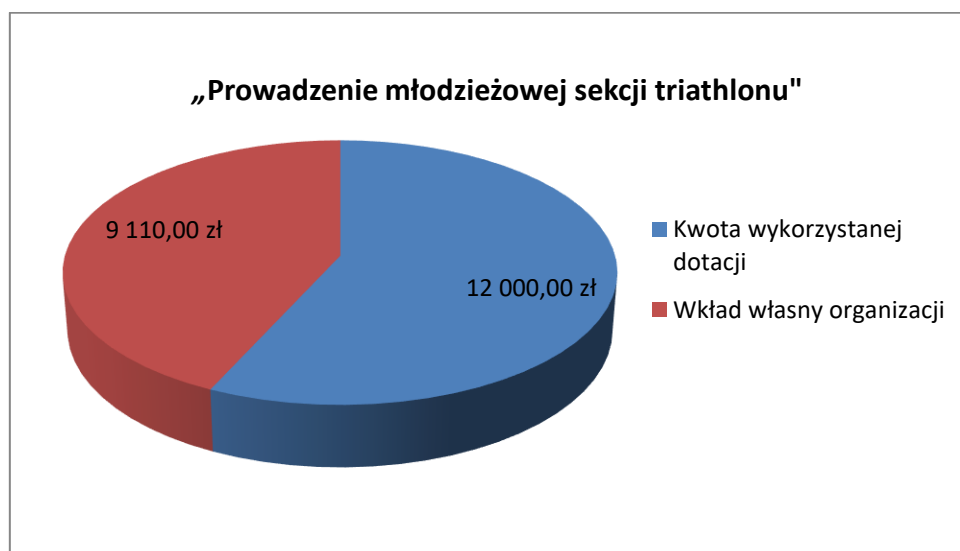

Rys. 1. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 50,47%.

1.2. „Prowadzenie młodzieżowej sekcji triathlonu”

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Towarzystwo Rozwoju Sportu” w Suszu	12.000,00 zł	12.000,00 zł	21.110,00 zł
Ogółem:		12.000,00 zł	12.000,00 zł	21.110,00 zł

Rys. 2. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 56,85%.

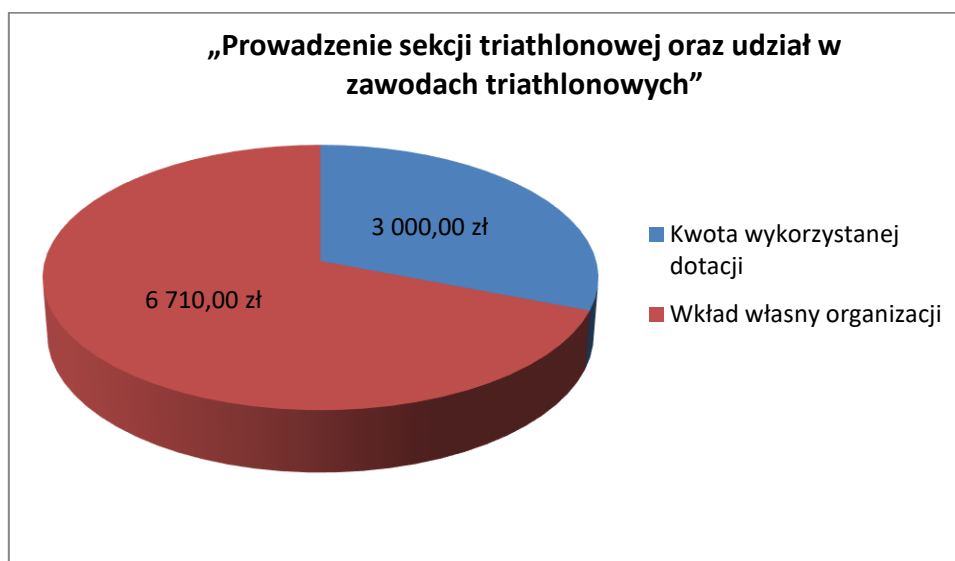
1.3. „Prowadzenie sekcji triathlonowej oraz udział w zawodach triathlonowych”

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Towarzystwo Rozwoju Sportu” w Suszu	3.000,00 zł	3.000,00 zł	9 710,00 zł

Ogółem:	3.000,00 zł	3.000,00 zł	9 710,00 zł
----------------	--------------------	--------------------	--------------------

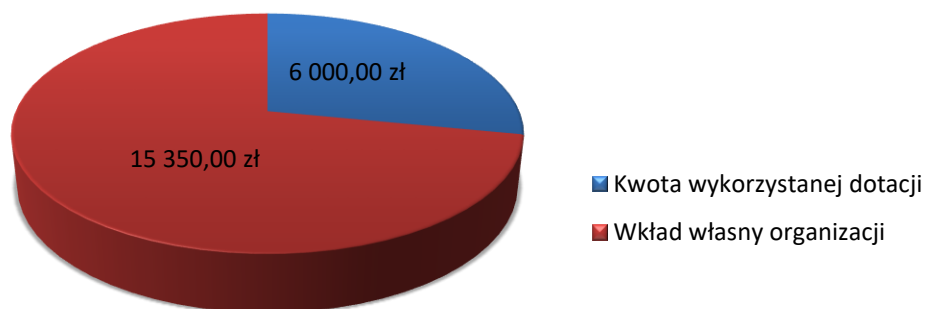
Rys. 3. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 30,90%.

1.4. „Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie Kicboxingu”

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Klub Sportowy „Piechotka Team” w Zalewie	6.000,00 zł	6.000,00 zł	21.350,00 zł
Ogółem:		6.000,00 zł	6.000,00 zł	21 350,00 zł

"Organizacja i prowadzenie zajęć, zawodów, imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie Kicboxingu

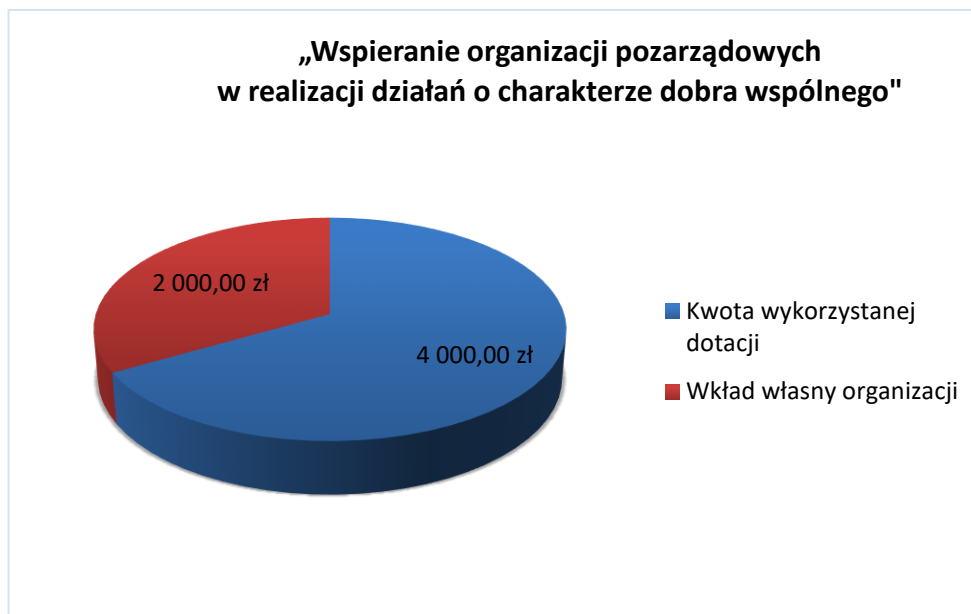
Rys. 4. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 28,10%.

2. Obszar „Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy w zakresie objętym ustawą”, w tym zadanie:

2.1. „Wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań o charakterze dobra wspólnego”

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Stowarzyszenie „Przystań”	4.000,00 zł	4.000,00 zł	6.000,00 zł
Ogółem:		4.000,00 zł	4.000,00 zł	6.000,00 zł

Rys. 5. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 66,67%.

3. Obszar „Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży”, w tym zadanie:

3.1. „Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży”.

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Herkules” w Babiętach Wielkich	5.130,00 zł	5.130,00 zł	11.664,00 zł
Ogółem:		5.130,00 zł	5.130,00 zł	11.664,00 zł

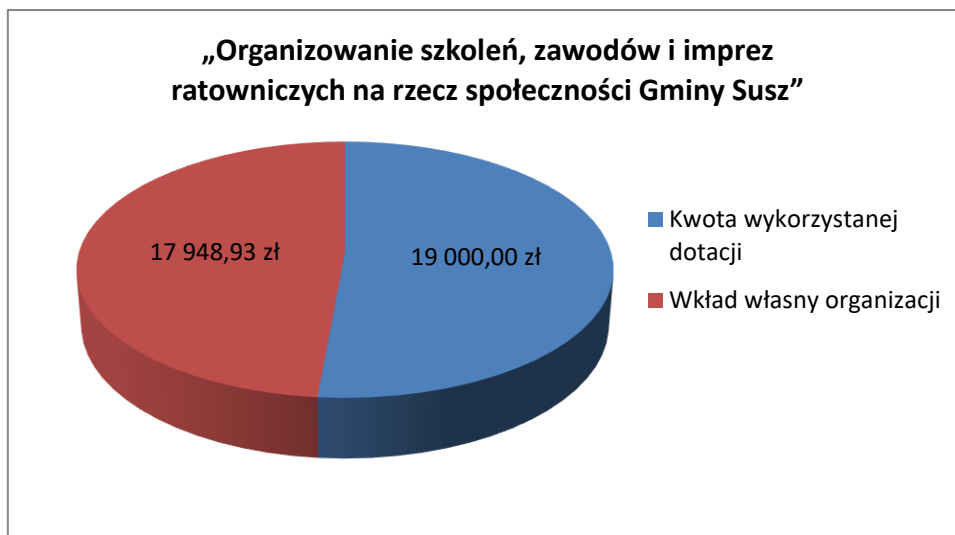
Rys. 6. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 43,98%.

4. Obszar „Ratownictwo i ochrona ludności”, w tym zadanie:

4.1. „Organizowanie szkoleń, zawodów, imprez ratowniczych na rzecz społeczności Gminy Susz”.

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Suszu	14.000,00 zł	14.000,00 zł	20.584,19 zł
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Jakubowie Kisielickim	3.000,00 zł	3.000,00 zł	9.624,84 zł
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Redakach	2.000,00	2.000,00 zł	6.739,90 zł
Ogółem:		19.000,00 zł	19.000,00 zł	36.948,93 zł

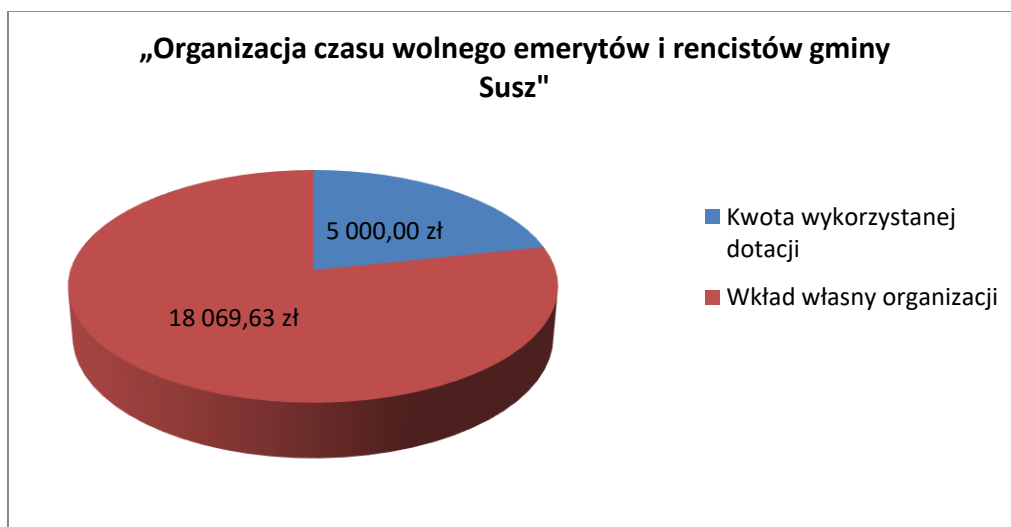
Rys. 7. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego – 51,42%.

5. „Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym”, zadanie polegające na:

5.1. „Organizacja czasu wolnego emerytów i rencistów gminy Susz”.

Informacja o wykorzystaniu przyznanej dotacji:

Lp.	Nazwa organizacji	Łączna kwota przyznanej dotacji	Realizacja	
			Kwota wykorzystanej dotacji	Koszt ogółem realizacji zadania
1.	Stowarzyszenie „Trzecia Młodość”	5.000,00 zł	5.000,00 zł	23.069,63 zł
Ogółem:		5.000,00 zł	5.000,00 zł	23.069,63 zł

Rys. 8. Udział dotacji w całkowitych kosztach realizacji zadania publicznego - 21,67%.

2. WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA

Współpraca o charakterze pozafinansowym pomiędzy Gminą Susz a organizacjami pozarządowymi w roku 2022 polegała m. in. na:

1. Wzajemnym informowaniu się o kierunkach działań i planowanych przedsięwzięciach poprzez:
  - a) publikowanie ważnych informacji na stronie internetowej Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej;
  - b) przekazywanie przez organizacje pozarządowe informacji o przewidywanych lub realizowanych zadaniach;
  - c) przekazywanie przez Gminę oraz organizacje informacji na temat konkursów, wydarzeń kulturalnych, sportowych i imprez kierowanych do organizacji pozarządowych, w tym organizowanych przez jednostki zewnętrzne.
2. Konsultowaniu z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów normatywnych w zakresie dotyczącym ich działalności statutowej.
3. Współdziałaniu w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych poprzez:
  - a) informowanie o źródłach finansowania działań statutowych organizacji pozarządowych,
  - b) pomoc w przygotowaniu/konsultacji wniosków o dofinansowanie i projektów,
  - c) organizowanie szkoleń z zakresu przygotowania/wypełniania wniosków o dotacje, sprawozdawczości,
  - d) promowanie ciekawych projektów, które uzyskały wsparcie ze źródeł zewnętrznych jako „dobre przykłady”.
4. Tworzeniu zespołów o charakterze opiniodawczym i inicjatywnym (w tym do oceny ofert składanych w ramach otwartych konkursów).
5. Pomocy w nawiązywaniu kontaktów i współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności z władzami i organizacjami z miasta partnerskiego Gminy Susz – Jarmen.
6. Użyczeniu lub wynajmowaniu na preferencyjnych warunkach lokali na spotkania, szkolenia, konferencje organizacjom i podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego.
7. Użyczeniu pomieszczeń gminnych na prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy w Suszu.
8. Współpracy w zakresie organizacji imprez kulturalnych i sportowych.
9. Wsparciu merytorycznym organizacji pozarządowych prowadzących szkoły niepubliczne na terenie miasta i gminy Susz.
10. Wsparciu merytorycznym organizacji prowadzącej Środowiskowy Dom Samopomocy w Suszu.

11. We wszystkich obszarach mówić można o współpracy polegającej na wzajemnym wzmacnianiu się organizacji pozarządowych i jednostki samorządu w dążeniu do wypracowania wspólnych celów i kierunków współdziałania.

IV. PODSUMOWANIE

Gmina Susz realizując cele Programu współpracy w 2022 roku udzielała organizacjom pozarządowym oraz podmiotom realizującym zadania z zakresu pożytku publicznego wsparcia finansowego, jak również pomocy pozafinansowej. W ramach ogłoszonego konkursu ofert wsparcie finansowe w wysokości **234 130,00 zł**, otrzymało 10 organizacji na realizację 12 zadań publicznych istotnych z punktu widzenia interesu społecznego mieszkańców gminy. Ostatecznie organizacje pozarządowe wykorzystały kwotę **233 674,60 zł** na realizację zadań publicznych w Gminie Susz w 2022 roku.

Zgodnie z zapisami Programu Gmina Susz wspierała zadania publiczne do wysokości 80% wartości zadania. Organizacje wniosły również znaczny wkład w realizację poszczególnych projektów, zwiększając wartość zadań. Z jednej strony wkładem tym były środki finansowe, z drugiej zaś zaangażowanie i kreatywność, oraz wkład własny osobowy w formie wykonywania pracy wolontariuszy.

Organizacje pozarządowe pozyskiwały także dodatkowe wsparcie finansowe z programów krajowych na wspólne działania zmierzające do poprawy jakości współpracy z samorządem. Działania gminy (finansowe i pozafinansowe) ukierunkowane były w szczególności na tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, podejmowania ciekawych i efektywnych inicjatyw, a także zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Gmina Susz współpracuje z organizacjami pozarządowymi od wielu lat i na wielu płaszczyznach związanych z rozwojem lokalnym. Pozytywne nastawienie, otwartość oraz chęć wzajemnej pomocy pozytywnie wpływają na obraz kontaktów międzysektorowych w naszej gminie.